

Stereometrie a volumometrie

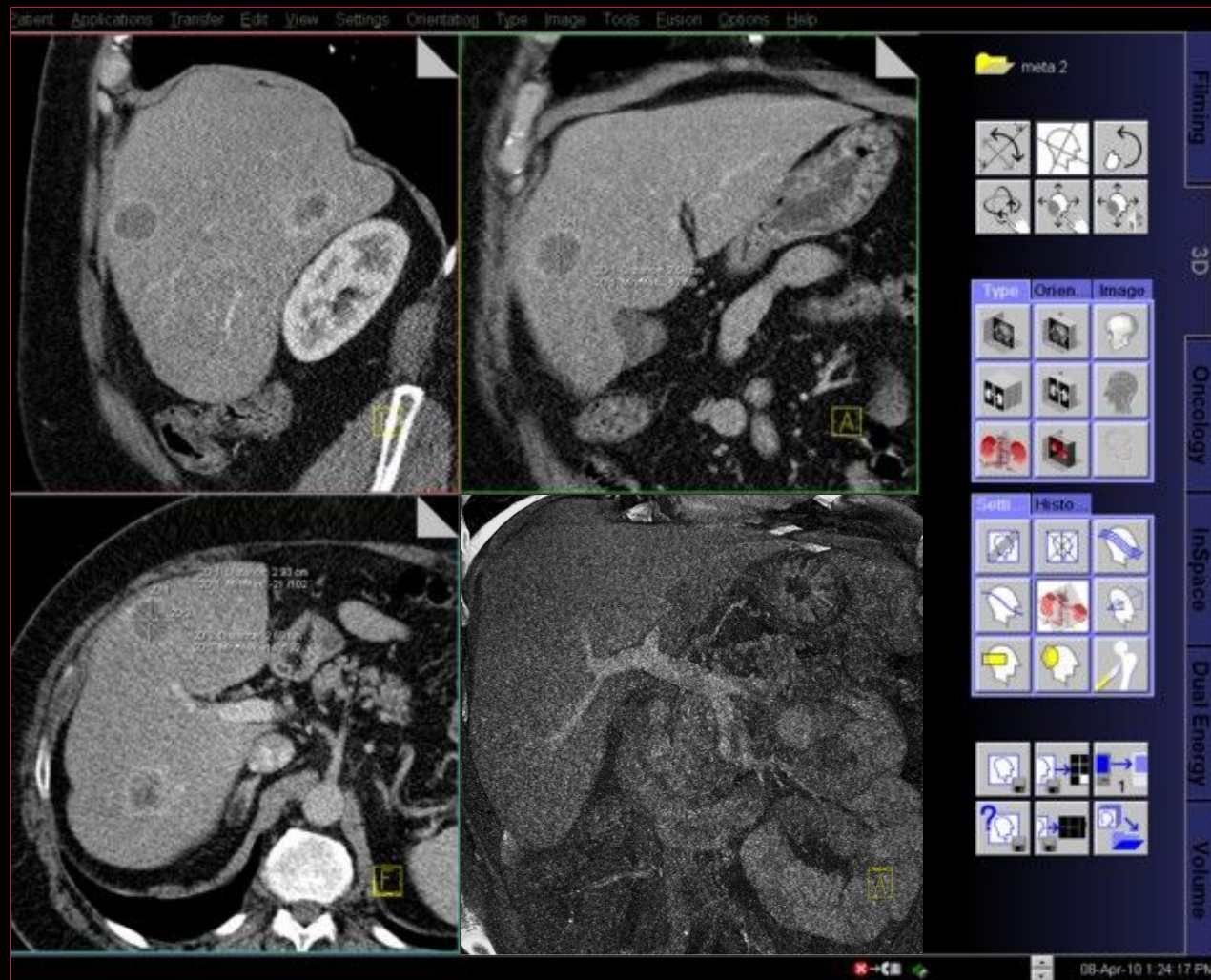
H.Mírka, J. Ferda, KZM LFUK a FN Plzeň

Co a proč měříme

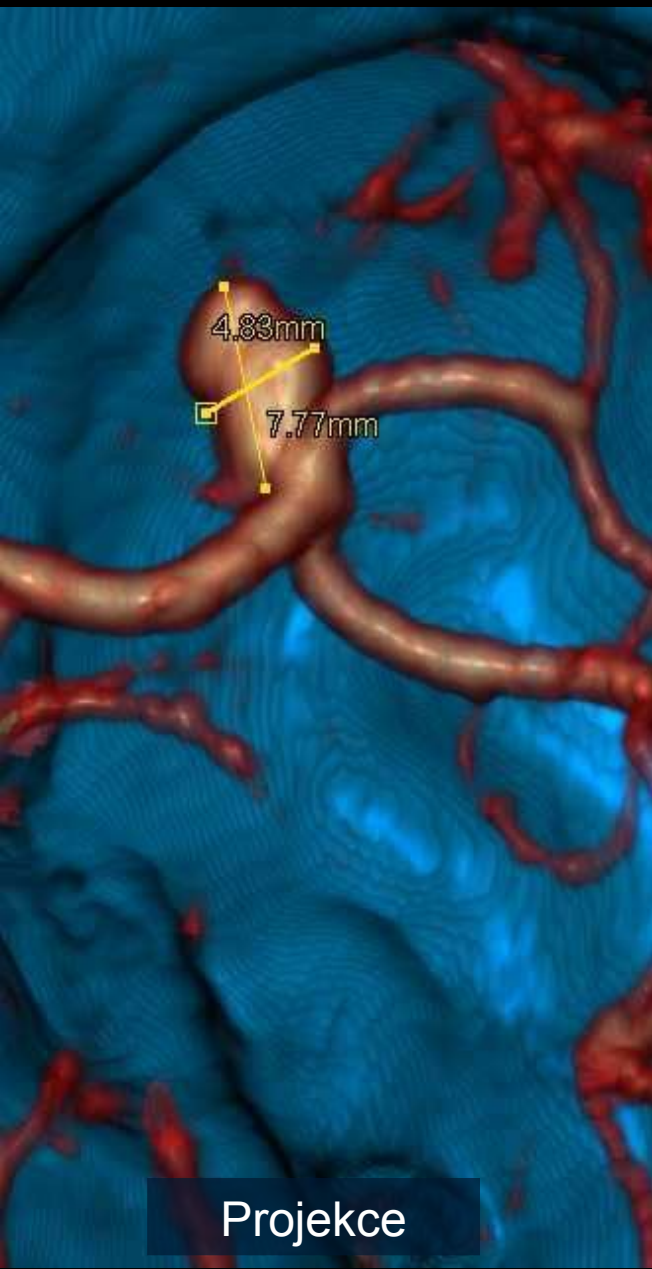
- rozměry
  - vzdálenosti
  - plocha
  - úhel
  - objem
  - (denzita)
- volba léčebné strategie a taktiky
  - plánování intervenčních výkonů
  - určení velikosti implantátů
  - posouzení vývoje nálezů

Měření ve třech rozměrech

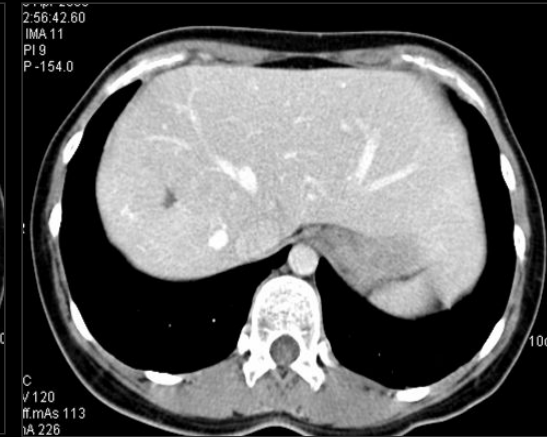
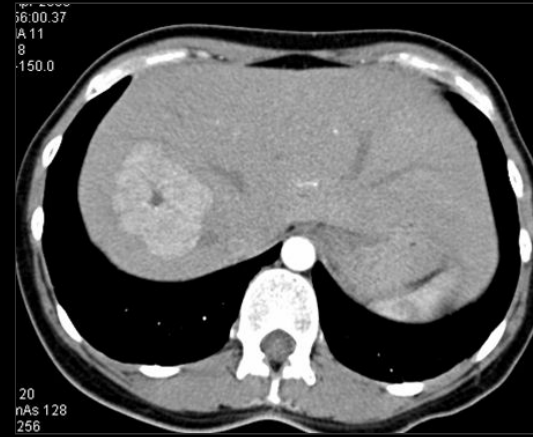

- ideálně ve 3D prostředí
- nikoliv na trojrozměrných obrazech!

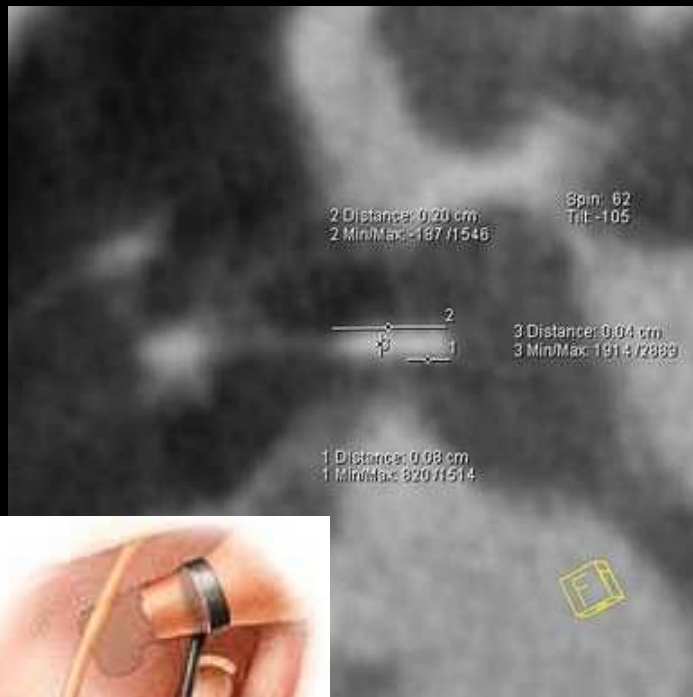
Co ovlivňuje přesnost měření na CT

- rozlišovací schopnost
- velikost měřeného objektu
- velikost zobrazeného pole
- nastavení okna
- šum
- kontrast oproti okolí
- zvolená rovina měření
- míra izotropie zobrazení

Bozatto A et al. Analysis of the accuracy of high-resolution computed tomography techniques for the measurement of stapes prostheses. Eur Radiol (2010) 20: 566–571

- stapedoplastika u 6 kadaverozních pyramid
- srovnání skutečných rozměrů implantátů s měřením na CT

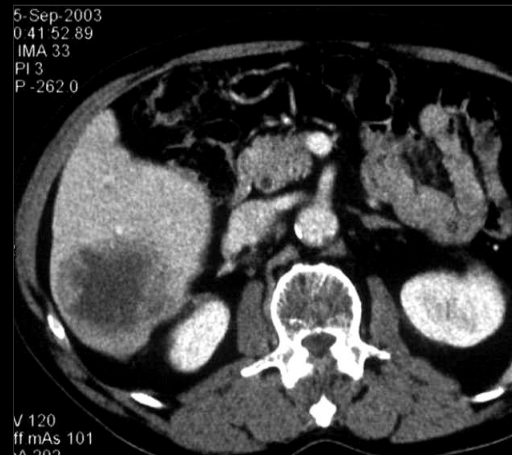
- Siemens Somatom Definition
- UHR algoritmus, kernel U90s
- vrstva 0,5 mm
- FOV 8 cm, matice 512²

	skutečnost	Ø odchylka	%
délka pístu	0,4 mm	0,125	6,25 %
šířka pístu	0,2 mm	0,176	44 %
vestibulární intruze	0,45-0,55 mm	0,333	39,2 %

Srovnání dvou 2D měření (vývoj v čase)

- posouzení rychlosti růstu (dignita tumorů)
- reakce na léčbu

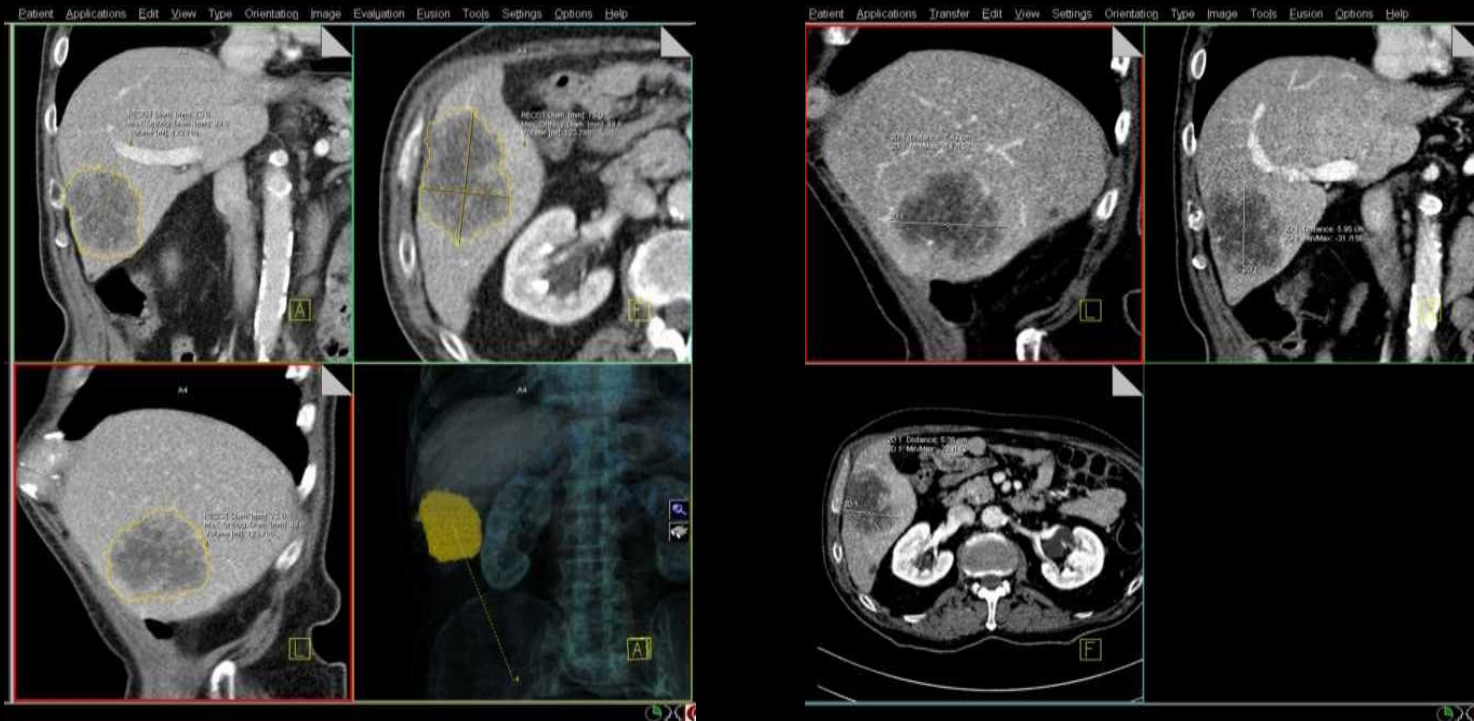
- vždy srovnáváme velikost ve stejných rovinách
- optimálně 3 standardní (x, y, z)
- stejné rekonstrukční parametry
- stejné nastavení okna

3D měření - volumometrie

Metody měření objemu

- manuální - součin plochy na axiálním řezu a výšky objektu ($a \cdot b \cdot c / 2$)
- automatická - součet ploch na všech řezech $\cdot$ increment ($\sum S \cdot \text{incr}$)

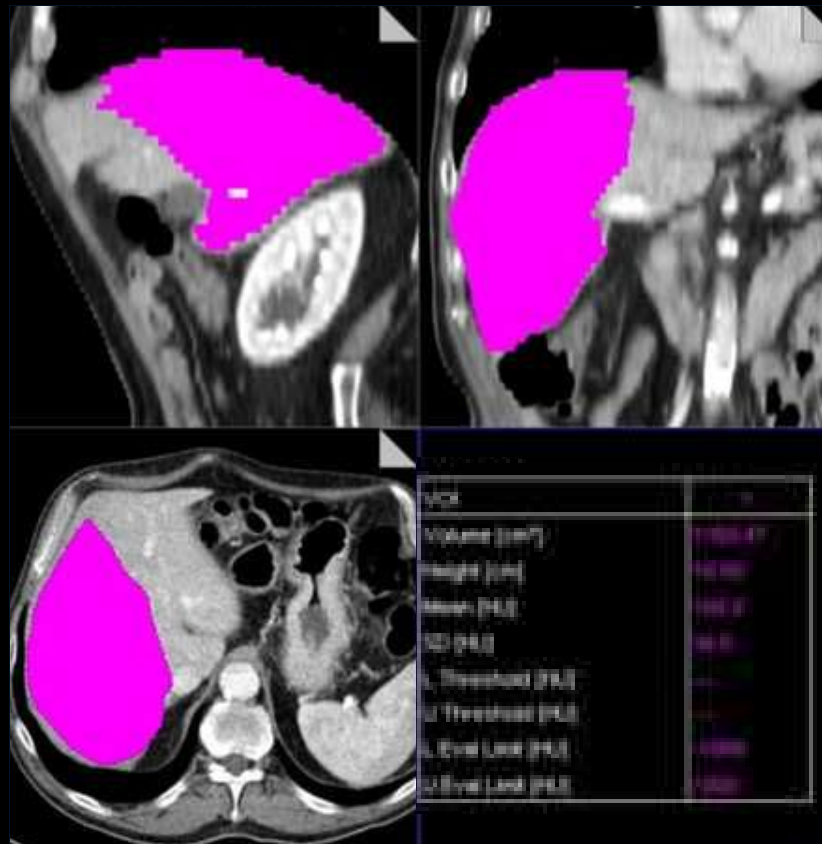
Praktické využití

- sledování odpovědi na léčbu
- volumetrie jater před chirurgickou léčbou

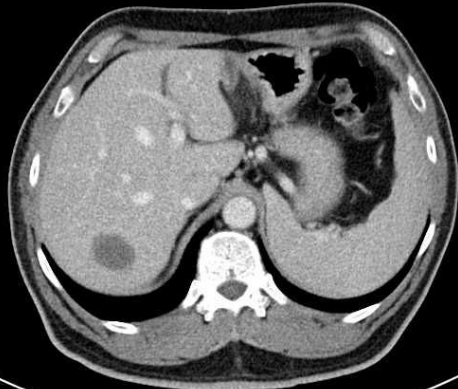
Volumometrie jater

Odhad zbylého objemu parenchymu po resekci

- primárně před resekci
- u primárně neresekabilních nádorů po podpoře regenerace zdravé tkáně (uzávěr větve v. portae, farmaka, kmenové buňky)

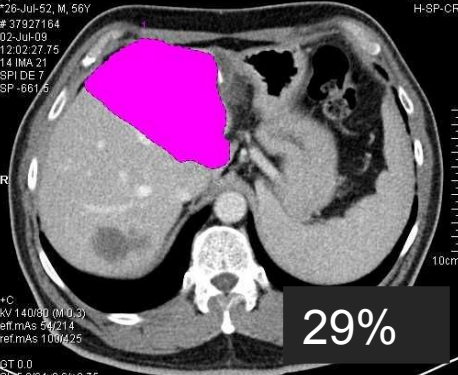

Volumometrie jater

*26-Jul-52
M, 56Y
*26-Jul-52, M, 56Y
37927184
02-Jul-09
12:02:27.75
14 IMA 21
SPI DE 7
SP -6815.6

Definition
CT 2008G
H-SP-CR

29%

+C
KV 140/80 (M 0.3)
eff.mAs 54/214
ref.mAs 100/425

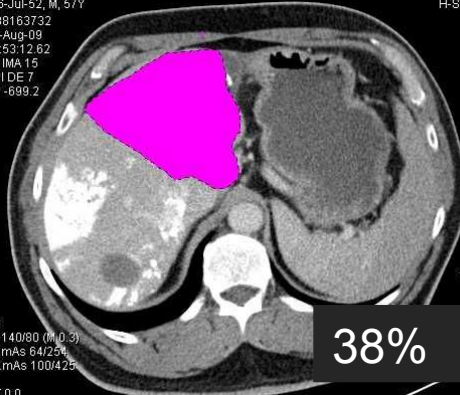
~GT 0.0
SL 5.0/64x0.6/0.75

VOI	1
Volume [cm ³]	434.93
Height [cm]	14.00
Mean [HU]	104.7

M, 57Y
*26-Jul-52, M, 57Y
38163732
05-Aug-09
07:53:12.62
10 IMA 15
SPI DE 7
SP -899.2

CT 2008G
H-SP-CR

38%

+C
KV 140/80 (M 0.3)
eff.mAs 64/256
ref.mAs 100/425

~GT 0.0
SL 5.0/64x0.6/0.75

VOI	1
Volume [cm ³]	585.66
Height [cm]	13.00
Mean [HU]	98.1

M, 57Y
*26-Jul-52, M, 57Y
38955146
23-Sep-09
10:25:35.31
8 IMA 20
SPI DE 10
SP -715.6

CT 2008G
H-SP-CR

+C
KV 140/80 (M 0.3)
eff.mAs 51/209
ref.mAs 95/403

~GT 0.0

VOI	1
Volume [cm ³]	1089.46
Height [cm]	14.00
Mean [HU]	111.5

Hraniční resekabilita

St.p. embolizaci VP
zlepšení resekability

Resekce

Praktické problémy

- hodnocení odpovědi na léčbu u solidních nádorů a zvětšených uzlin
- sledování plicních uzlů
- měření stenózy tepny

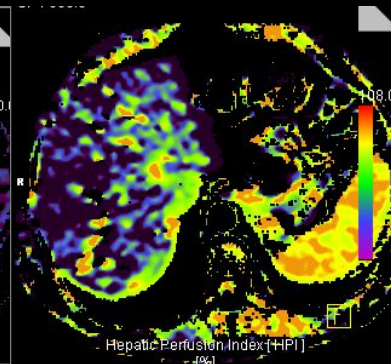
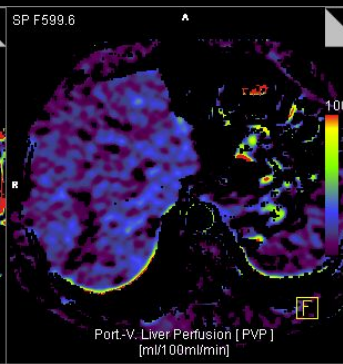
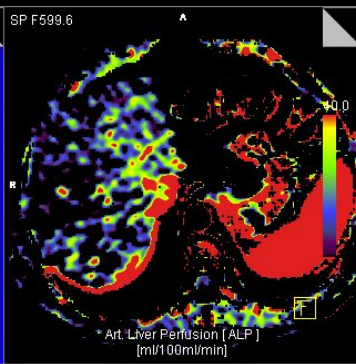
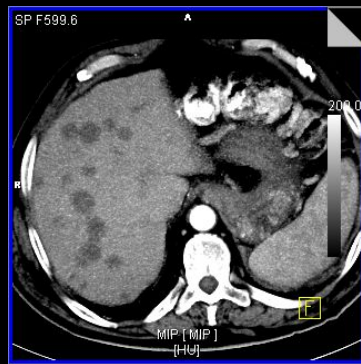
Sledování odpovědi na léčbu u solidních nádorů a uzlin

- RECIST rozměr
- WHO plocha
- objem - automatická analýza

Vychází z předpokladu, že velikost tumoru se mění

V některých případech je ale spolehlivějším indikátorem hodnocení viability

- PET / CT
- perfúzní CT
- perfúzní MR
- CEUS

RECIST rozměr

Response Evaluation Criteria in Solid Tumors

5 ložisek v jednom orgánu
(celkem max. 10 ložisek)

CR - zmizení lézí

PR - $\geq 30\%$ regrese

SD - $< 30\%$ regrese – 19% progrese

PD - $\geq 20\%$ progrese

WHO plocha

CR - zmizení lézí

PR - $\geq 50\%$ regrese

SD - $< 50\%$ regrese - 25% progrese

PD - $\geq 25\%$ progrese

Findings Details 3

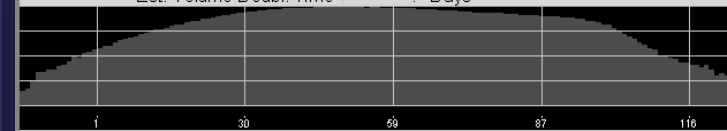
Follow-up

Organ: Liver

Algorithm: Liver

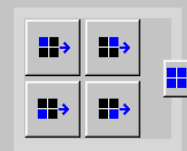
- Target Lesion
- Include in Report
- Lesion Disappeared

	Measurement	Change	
Volume	60.844 ml	-2.695 ml	-4.24 %
RECIST Diam.	67.9 mm	-1.3 mm	-1.88 %
Max. Orthog. Diam.	46.5 mm	0.5 mm	1.09 %
WHO Area	3160.2 mm ²	-25.4 mm ²	-0.80 %
Max. 3D Diam.	71.2 mm	-0.7 mm	-0.97 %
Mean HU	55 HU	-20 HU	-26.67 %
Stddev. HU	22 HU	-6 HU	-21.43 %
Vol.-equiv. Sphere Diam.	48.8 mm	-0.7 mm	-1.41 %
Elongation	0.76	0.05	7.04 %
Z-Extension	49.6 mm	0.0 mm	0.00 %
Est. Volume Doubl. Time	-- Days		

Comments:

RECIST Diam. [mm]: 67.9
 Max. Orthog. Diam. [mm]: 46.5

Sledování malých plicních uzlů

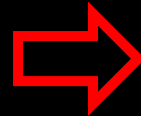
- jen 1-2 % nekalcifikovaných náhodně nalezených uzlů do 4 mm je maligních
- často jediným indikátorem malignity je růst
- změny jsou v 2D obrazech často nepostřehnutelné
- měření je zatíženo relativně velkou chybou (u 5 mm uzlu představuje odchylka 1 mm 73 % jeho objemu)
- podmínkou validního zhodnocení je standardní technika vyšetření a standardní způsob měření
- významně se uplatňuje CAD

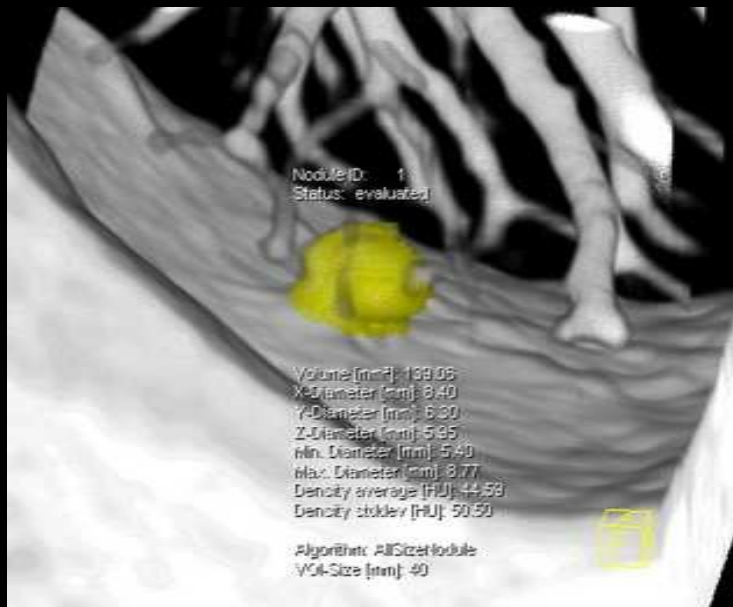
Určení dignity ložiska pomocí volumetrie

- výpočet zdvojovacího času

$$DT = (t \cdot \ln 2) / \ln (V_f / V_i)$$

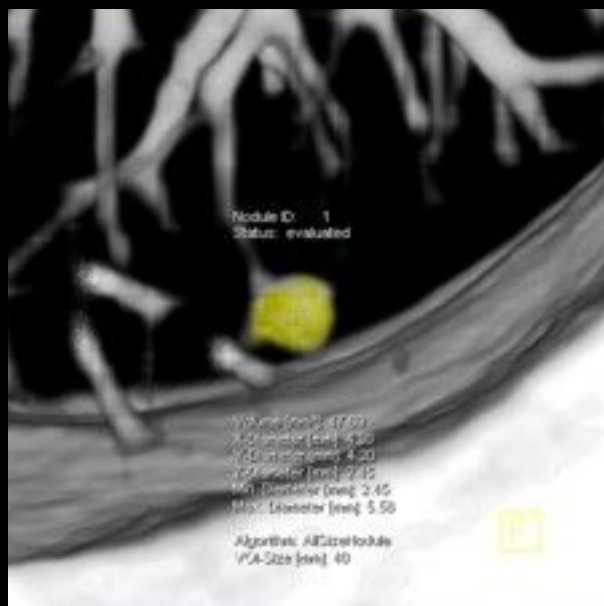
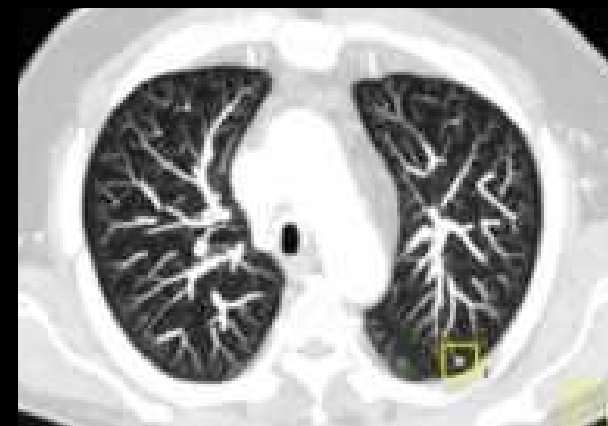
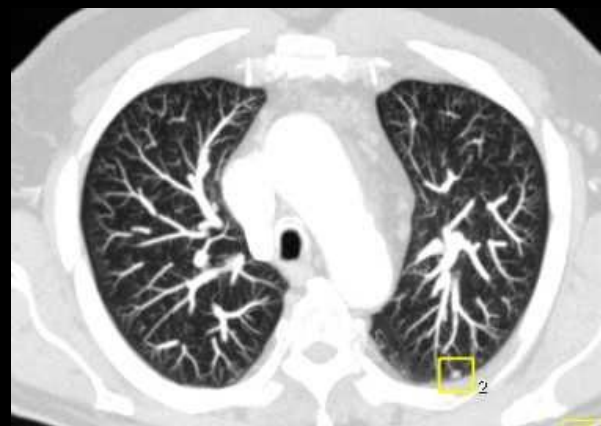
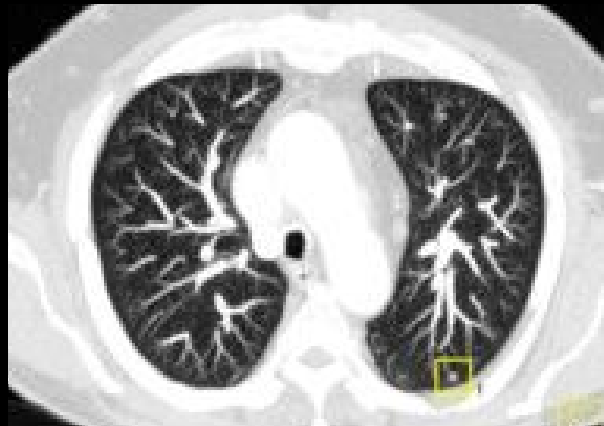

DT maligních uzlů:
30 – 400 dnů

139 -> 213 ml, 119 dní, DT = 203 dní

Sledování odpovědi na léčbu

1/04 - 48 mm³

8/04 - 80 mm³

3/05 - 43 mm³

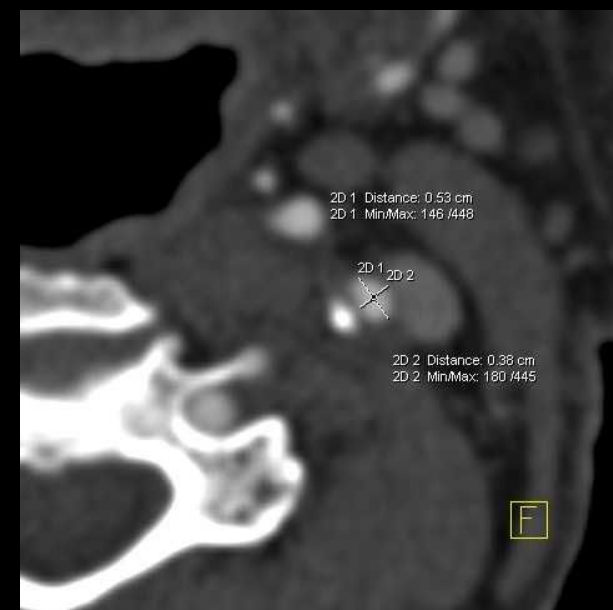
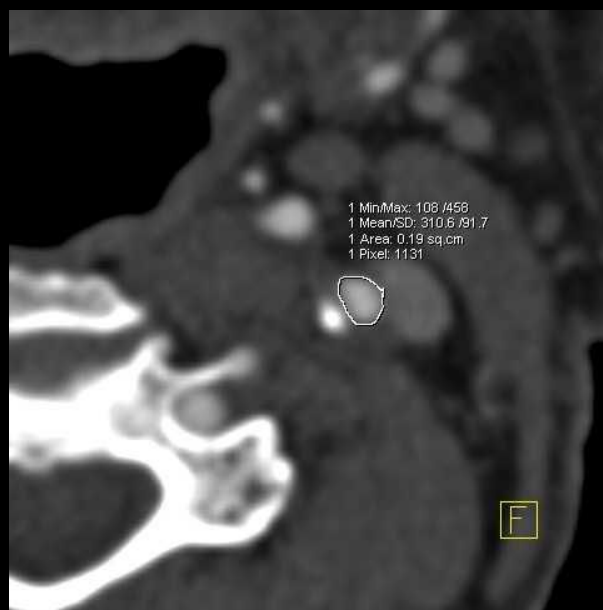
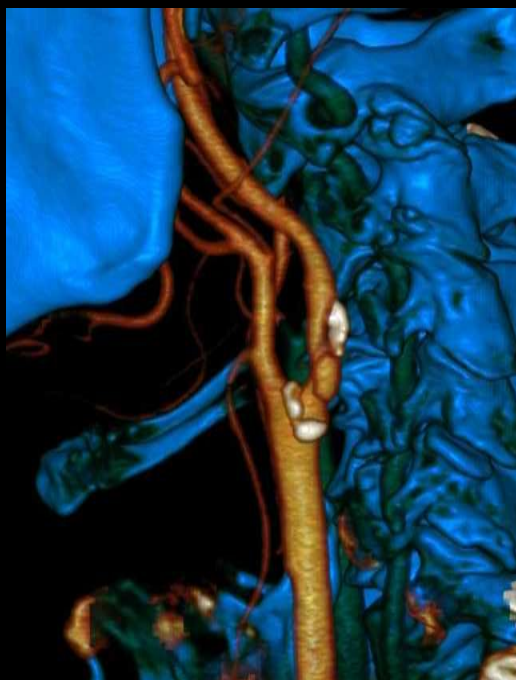
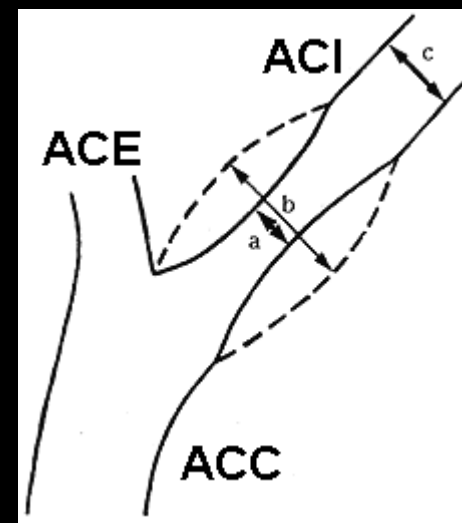
Měření stenózy

Metoda

- plocha (zlatý standard)
- dva na sebe kolmé rozměry na příčném řezu (analogie s AG)

Referenční místo

- šíře celé cévy v místě stenózy
- šíře volného lumina za stenózou (zohledňuje funkční významnost)

Měření stenózy

- vždy planární zobrazení

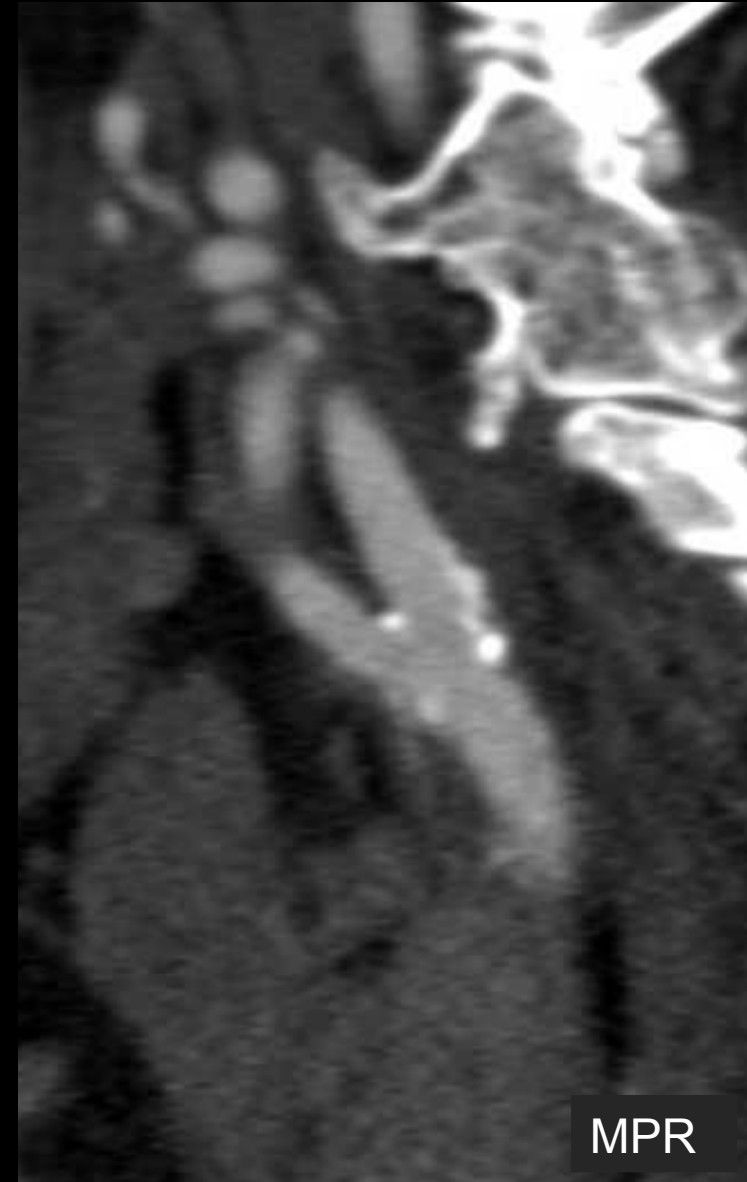
- . rovina kolmá na dlouhou osu cévy (axiální řez, MPR)
- . tenké MPR v dlouhé ose cévy

~~- MIP (tenké, široké)~~

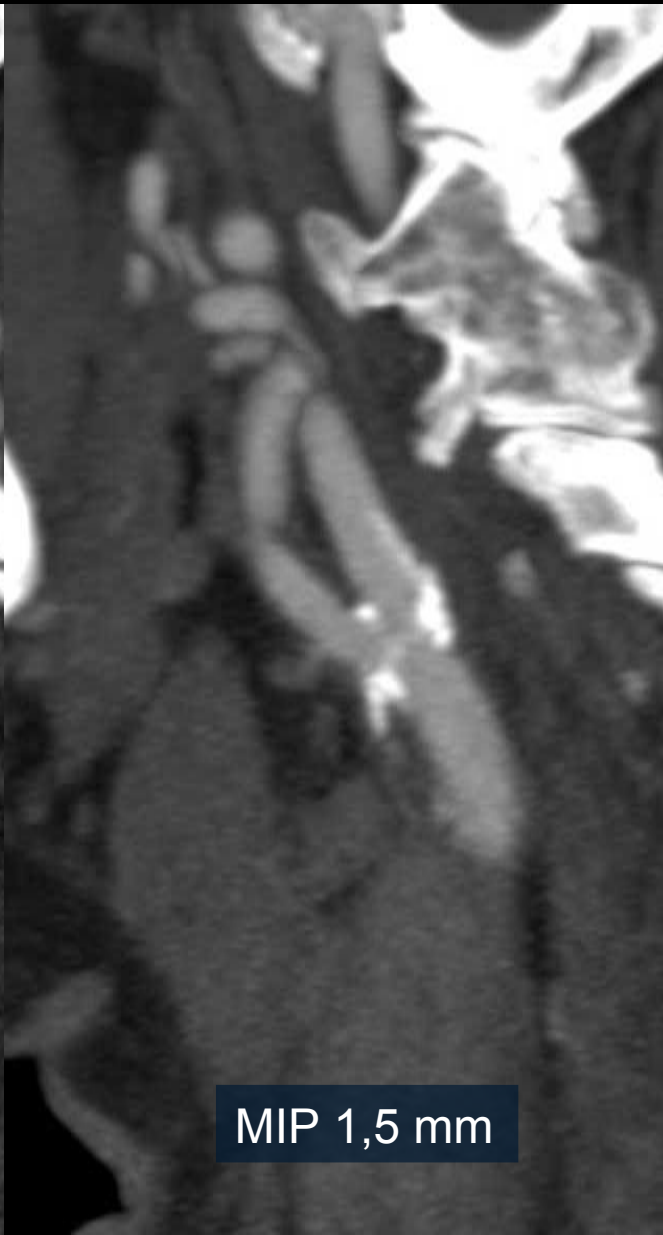
~~- VRT~~

Nezbytné správné nastavení okna

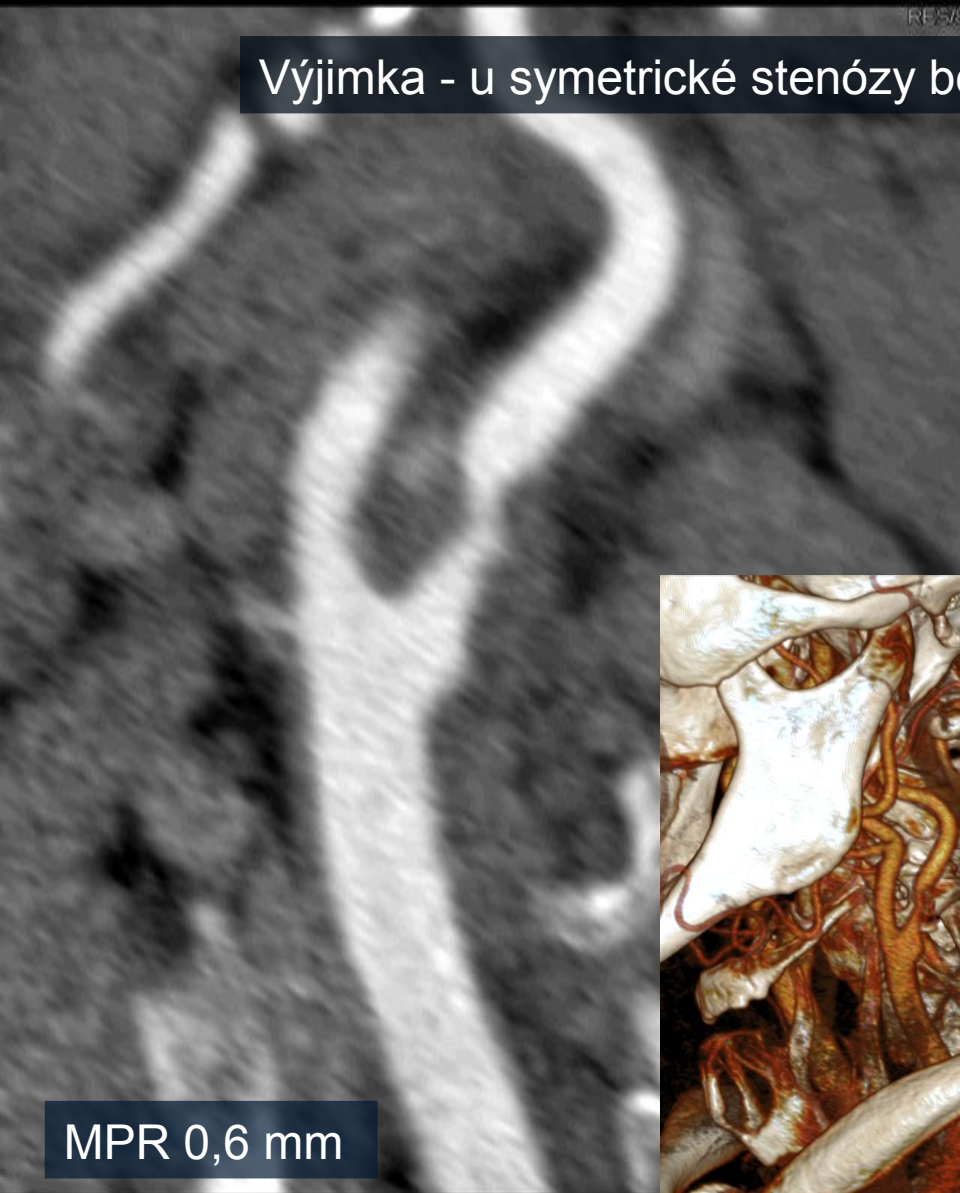

Měření stenózy

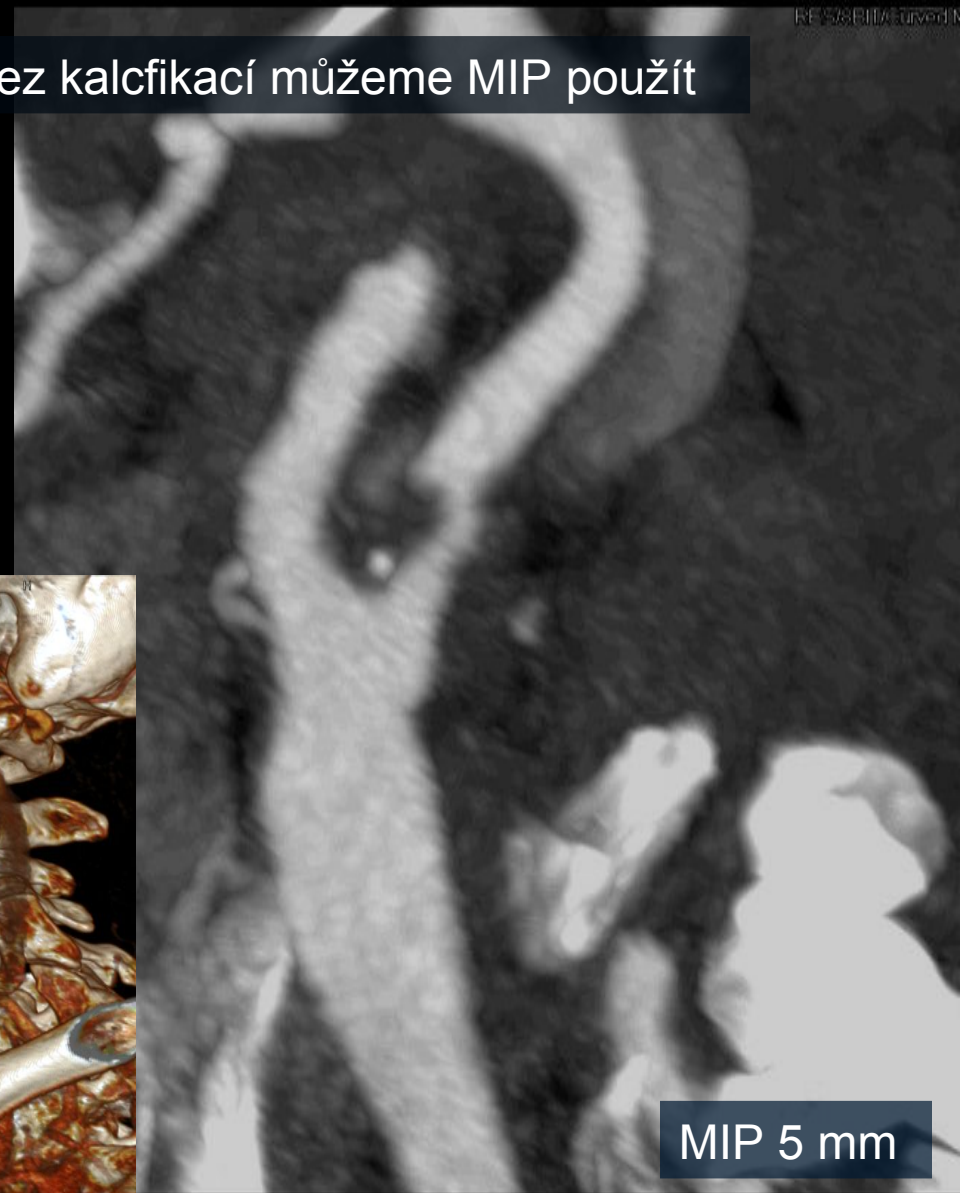

Měření stenózy

Výjimka - u symetrické stenózy bez kalcifikací můžeme MIP použít

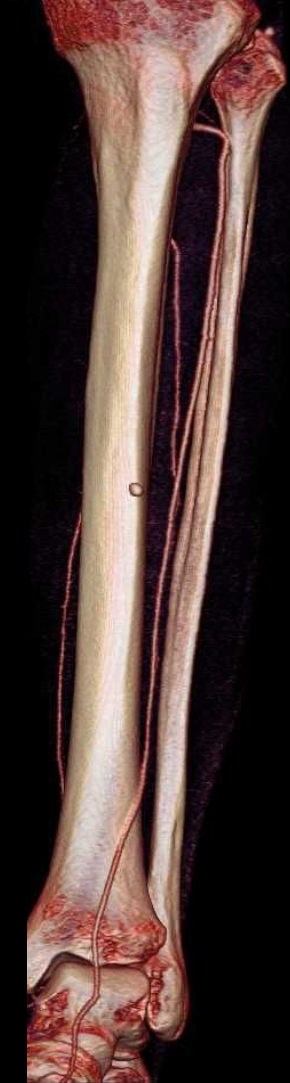
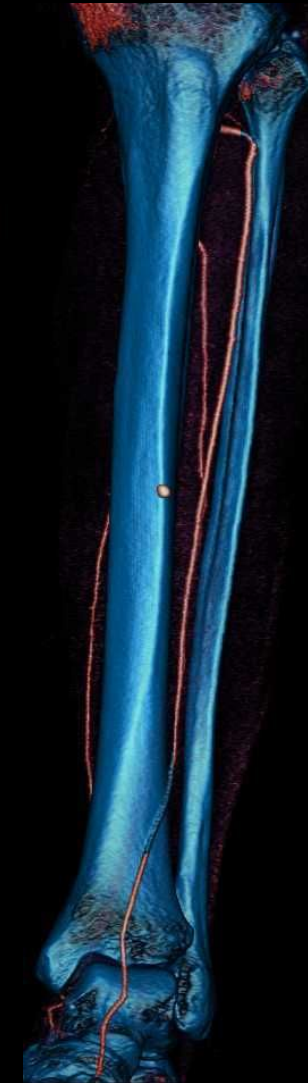
MPR 0,6 mm

MIP 5 mm

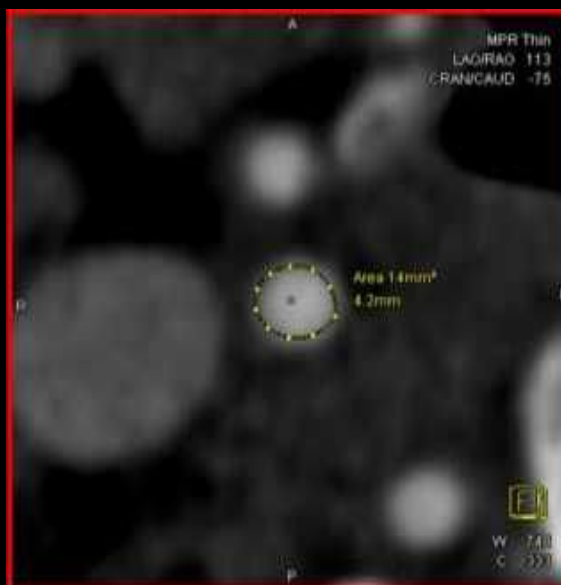
Pseudookluze a pseudostenózy

- špatné nastavení denzitních intervalů
- neopatrné vykostění

Automatická cévní analýza

1) segmentace cévy

2) zakřivená MPR

(pohledy ze všech úhlů)

3) kvantifikace stenóz

